

Адамланы жууукълашдыргъан, аланы гаражаларын кѣтюрген байрам

Азыра. Апы 1-чи бетгеде.

Андан сора да Афион шахарны келечилери сѳлѳшкенде, Делеация бизнес республикада эм Къарачай-Черкесде анта да бир къауум кюн турдукъду. Эчки белгилерге тийишли бир шарт - бу адамла тийибизде бизден иги сѳлѳшдилик. Эртегели адет-тѳрлерге да сакъыла. Келгенени санларында Чабелладан, Башийилдан, Долтуладан, Байкъуладан эм башка тукъуылдан жаша бардыла.

болгъанды. Эчки белгиленингенча, ол, кѣчлончолюкде халкъыбызны атын ѳчлѳтпѳт кыймай, кесини кѳп кыйыны, жорек къаруу, тѳзомонлюгю бѳла да миллетин сакъланган анагъа эсертмени макетин хазырлагъанды. Аны кѳрген адам, кертиги бѳла да, ол эрте салынгъырга керек эди деркиди. Жукъу заманда ол да жерин тобар деп ушанбас.

Жорингын санагъа эм, филология имулану доктору Биттирланы Тамара, суратчы Занкъишияны Ибрагим, фольклорчу, тарыхчы Джурубайланы Махти, курау комитети атпараны членни Тилпаны Фатимат бар эдиле. Ала ол кюн алысга жыйылгъанга уллу аспап эгенде эм мындан арысында да бѳлбай фестивалыны терк-терк

Тюркен келген Чычохяны Нурдин Курданлыны Узеирин алгъышылдыла.

Къарачай-Черкес Къырал университетни молюшо.

курпан бардыргъыла кереклини да эчки белгиленингенча. Элбрус посёлканы администрациясыны башчысы Курданлыны Узеирге да

жорек ырызлыкъларын билдиргенде.

Конкурса хорлагъанлары ислеринден да бир къауум сѳз айтыкъ. Биринчиден, сакъагъа чыгып, халкъ жырлары айткан огуурлу къартларыбызга къуанганмымы билдирме. Жер-жерледен келген жырчыла Уналаны Алий, «Инар» жыркъуум, Гадийаны Зол, Тѳпеланы Ханали, Соэяяны Тукум, Малъкарланы Махир, Бѳзоланы Лейла, Тауенаны Салим эм Жа-наитаны Даут эчки саугаларга тийишли болгъанды.

Кѳп олуыларын кѳрѳтѳттенгенде эчки белгилерикерѳибиз а Къарачай-Черкес къырал университетни «Декоративно-прикладно искусство» бѳлѳмоню устазлары бѳла сакълардыла. Ол санда Текуланы Дина (кичи), Чамалины Мадина бѳла Париз (пергамент) Батчаланы Зумат, Орусбийланы Фатима (тойлоген жаулукъ) эм башкала да бар эдиле.

Былтым школну окъучулары ички тигиле, Хасаниндан уста жашчыкъ Нѳгерланы Альберт Батчаланы Зумат, Орусбийланы Фатима (тойлоген жаулукъ) эм башкала да бар эдиле.

Бултым школну окъучулары ички тигиле, Хасаниндан уста жашчыкъ Нѳгерланы Альберт Батчаланы Зумат, Орусбийланы Фатима (тойлоген жаулукъ) эм башкала да бар эдиле.

Терезе алындан келген Эркеняны Джамболат этгенди терини жасулауда Салпагъарланы Рамазан айырмалы эди. Бичакъ этюнде айтылыкъ устала Бачиланы Хамзаты бѳла Курданлыны Рашиити ишлери конкурса къошулмагъандыла, саугъаны уа Къарарланы Мухаддинге бергенди. Огары Малъкардан Црайланы Къаннийни киизи да саугъа алгъанды.

Спорт эришулени ислеринден айтыла уа, мында жигит жашарыкъ ичѳш таш атандыла, жыл тартадыла, билек къаруларын сынагъандыла. Махтанч айткан сунамагъы, алай бу эришулени барысында да мени тууан элгизи жашлары хорлагъанлары а эчки ѳстемлик бѳла билдирме.

Алай бѳла жип тартыды Огары Малъкарны жашлары, эки команда къурап, бири бирин хорлагъандыла. Билек кюнчо сынауда ол элден Бичиланы Жамболата киши Нѳгерлик эталмагъанды, экинчи уа айык элден Хутуйланы Аюб болгъанды.

Имбагъ ташны да бек узакъга Бичиланы Жамболат атханды, экинчи - Гулийаны Хаббулах, юнончюге уа Мисрланы Алим чыкъгъандыла. Спорт эришулени судьялыкълары Олимпиде оюнда хорлагъан жашланы тренерлери ажалланы Махти бѳла Покианлы Юсуф эм Элбрус районну администрациясыны спорт комитетни татамасы Джапуланы Магомед этгенди.

Бу фестивал адамланы бириктирген, эртегини адет-тѳрлерини эсертте уста адамларны экинчи багъаларына алып келди да, ызы кълан болуп! Мындан арысында да, алай жыйылуыла кимге жораланып, кимни атын белгиле тигиле да, аны къа-тышкыларына сана эм барсын!

ГЕРИЙЛНИ АСИЯТ, СУРАТЛАНЫ МАМАИЛЛАНИ АЛИЙ АЛПАНДЫ.

Бичиланы Жамболат.

Жип таргы.

Темирбек бѳла Сурайжан бийик окую йе бир кирген эдиле. Окуу йе десенг да, алай болуп - Сараток Къырал Университетни юристе хазырлагъан факультети. Екѳлени, прокурорланы судьяланы - закончылык, толокино къорулагъанлары хазырлаудан аз да ычындырмагъанды. Студентлени мени тазылыкъларына, билгилерине, кеслерин жамуу-

лыкъучусуна салындыла. Судюно оюнуу къагыдыга къалдыргъыга, къыралны законларына бузукълыкъ саларга юрѳшгенле, тоз шѳндѳча тойлоу эди, ол заманда да да жѳле эдиле. Аны себепни ишлери бек къызы эм жувалы болгъанды. Была да, тир урунп, мактау бѳла тийишли болуп турдыла. Бир жылдан а, ююк курпап, насылыл жашып башладыла.

Жашыкъ туғанда уа, кеслерин бѳтонда насыл тыпырлыгы са-

да жокъ. Ой бийесѳе эдиле уа, «ишим кѳн эди, тенгими тууған юноу эди» дегенча болмакъ сылтаула айтп, сабийик къултурга да дурунп, жапып къалды. Алдан-арта уа, ичи, эсирп, Сурайжанга айтамагъан къалмай, тырмап эди, жорегин бек къыйайды.

«Темирбек мени бек сѳз эди, не болуп къалды анга, ол жазу башында эрген къарып алыла, кѳсүрп не къалды?» - деген сору кермеки эди жаш тиширину акъылдан.

Эрген къарны мълъсы

атда жорѳткендерине бек къаты къарлагъанды. Ол жаны бѳла бир торло чурму болгъаны вуздан арасары къыстагъандыла.

Студент кезиге «насылы заман» деп бош айтамагъанды. Бѳчи биринден аны къызыл - кѳп, жашла да - алагыра кѳре. Эдилени бѳла сайлау улуду. Темирбек бѳла Сурайжанны аскылары бирге терк келген эди. Биринчи курса окуяны буланы араларында уллу оюмлек жѳратыла, эки жорегин бир эди. Университетни окууы зындан, кечге дери отупу, семнарлапа, зачѳтлагъа, экзаменге хазырла, бош заман чысыла уа, бирге кинѳге барырга бек сойюк эдиле.

надыла. Энди Сурайжан Темирбеки оймалыны, ол аны жорегин бир заманда да къыйнамазына толу ушандыла. Бушамайла Атис жашыны, къалы эсе да, бир эчки сойгенча кѳрѳне эди насылы тудан тиширеула. Алгъын ишден сора тенгеру бѳла кѳрѳне отупула, юйге кечирек жыйышкан кезулерге бѳла турган эседе да, эчки иши заманда жашчыныла, юй бийесѳине да асыра тансык болгъандан, юйге да махмай кѳрѳди. Тутар уланыкъ атаны агыны шѳбуларындан да айыргъанды.

Алай бѳла Темирбек бѳла Сурайжан, экисини да ишлѳр болжаллары тѳусурагъанлыгы, кесин респу-бикаларына къагъырга ашыкъмадыла, ишлеринден, аламат коллективтеринден айырылырга оймиде. Мында, сен ишгини бардыра эсепт, жарашуу эсепт, къызы миллеттен болгъанын бѳла кишини ауарасы жокъду. Кѳп сагъыш этгендѳра сора жерлерине жашарга - ишлерге оюнашдыла. Шѳндѳчо халгъа кѳре терс этмеген эдиле: таш тошкель, бир жерге ишленин, аман болса да, анда кечирне жорешип тургъандан эсе, кесине мадар кѳлген къаида да ашды.

Жарысгъа, аданын жашуу бир халда барып турмады. Сурайжан эркин кесине, сабийге да торлене барганын алгъаракъдан да сѳзген эдиле, аны къалай ачыкъларга бийли айтагъанды. Темирбек уа койбѳрде кече орасында, бирде уа танг ата жыйышп теберди: къоркъган, бѳкүгъан, улгъан

Эрни къызыларына тѳзалмай, ол сѳзню кесин салды бѳлбай элге, турлукъ эсепт, бизден башха болда, сойегенгча жаш!

Темирбек, къуанганын бѳкүр-май, жувалды: «Мана керген да олду. Мен башха тиширеулу сойегне, аны бѳла жашарыкъма. Сенден айырмала, жашымдан - угъай. Аны аллмент телп турлукъма, не керги болса да, билдирсент, болушурга угай дѳнем.

«Бизге сени аханг да, боханг да керек оймиди, - деди да, жашчыны алып, башха огула къагъди. Чыкъгъанды - эри жѳсе. Бирѳа эр жѳсе, мындагы аны къызыл жашарыгыны юсюнден сагъш эди. Юйорню бузгъан тиширеу да прокуратрданды. Бек омакъ, кесине къаргъандан башха ауарасы болмагъан. Экилик терк-терк алышарла турган.

Жашчыны темир уа ас ачытмагъанды анын, атасы кыраи кеттенин сурап, мен аны барма деп да. Темирбекин жангы къылыны аты уа бир сейир эдиттеп эди Сурайжан - Евдокия, Аны бѳла бир заманда шѳкѳла окуна болуп тургъандыла. Энди ол башан ѳтѳм кѳтѳрѳп жорююдо конда-шны къызыла. Бу халда туурап мълъзын анылап, Сурайж, он жаны толган жашчыны да алып, республикага къагъди. Бир белгичи жуугъуны юсю бѳла шахарны прокуратрасында ишке тохтды. Тимур окулугъа итинилеуле, ариу къылыгы бѳла да алына адам ѳтѳрмей окууду ликше.

Башламчылыкъ

Керисин айта, жаш да атасын юкѳден таньыгъанды: вокзал тийресинде ичигилиени орасында, сакъла эртѳден жолкѳнѳм, зыкъл кийими, заманасъа къарт болу. Сурайжан ала сейр этмеди. Бу юнонго ол игилики кѳтѳрмай жетѳн эди.

Тимур кандидат диссертациясын къорулагъанды. Сурайжан Саратокча эдиле. Мында жашны ишини, кесини адамлыгыны юсюнден да айтылган ариу эм бийик сѳзлени эшиткенде, аны жорегин кѳп бѳла тан болган эри. Иму Советни членери - къаралыкъ белгилли амиле - малъкарны жашны иму ишине бийи багъа бийи. Кесини, заманасъа къарт болу. Сурайжан ала сейр этмеди. Бу юнонго ол игилики кѳтѳрмай жетѳн эди.

«Тимур кандидат диссертациясын къорулагъанды. Сурайжан Саратокча эдиле. Мында жашны ишини, кесини адамлыгыны юсюнден да айтылган ариу эм бийик сѳзлени эшиткенде, аны жорегин кѳп бѳла тан болган эри. Иму Советни членери - къаралыкъ белгилли амиле - малъкарны жашны иму ишине бийи багъа бийи. Кесини, заманасъа къарт болу. Сурайжан ала сейр этмеди. Бу юнонго ол игилики кѳтѳрмай жетѳн эди.

Тимур окулугъа итинилеуле, ариу къылыгы бѳла да алына адам ѳтѳрмей окууду ликше.

ТЕМУКЪЛАНИ АДИЛ, ОГАРЫ МАЛЪКАР

Азыкъ этерге да къатышкандыла.

Къайгылары чачхандыла, кѳллерин ачхандыла

Къайгысда жоэгенди.

аппала, башкала да къайгысда жоэгенди, кѳнѳлѳгѳргѳнде айланп, голле, агъа керчмеле, алмала жыйгъандыла.

Социальни араны бойсуунда болгъанлары биз биринчи жѳр келтирмейбиз бер. Жыгъга бир-эки керѳе Горачевдождѳдеги бѳзарга, республиканы башха айтб жерлерине да элтичюбѳз. Бу жол бери жыйрма бѳла жети адам кѳлѳгъанды. Огъан жыл алыны сана эки керѳе кѳн эди. Быйыл, жарысгъа, аланы кѳбѳюнѳсѳо саукуллары бѳла байламлы кѳлѳр оларга болмагъанды. Алай ала да унутулуп къалмагъандыла. Хар бирини да айтырле барып жоэлѳгъансыбыз, аш-уш, талпы ашырыла, кѳгетле да элтирѳибиз, - дейди араны директору орунбасары Антонина Наумова.

Араны методика бѳлѳмоню башчы Светлана Пѳлик бѳла автобусу шофѳру Руслан Дъзѳѳ, къартлары хар бирини да алына чыгып, транспорту къыйнамай минерине эмда тошерине болушандыла. Красан полнагъа кѳлѳген сора да Антонина Светлана да солурга элтген адамларына сакъ болгъандыла. Алагъа дагыда КъМР-ни Жаш телп министрѳсѳунда алыгъаркълада къуралган телп аралы кѳрген волонтерла да болушандыла.

Солурганла бир бирлери бѳла шагъѳрейленгенде, ушакъ да этгенди. Кѳнѳн экинчи жарымында, сагъат тѳрт ишленгенде уа арта, Нальчик, келѳрге керѳе мѳманга къутгъангъанды, эртѳден бири бир ирибин кѳрмей тура эди да, кѳрѳп, тансыкълашып, къѳп хал айтагъанды, эриктѳнизи кѳргѳтѳнѳз, къайгыларыбыз чыкъанды.

Нальчикни конюно алында бизге былай сейирлик байрам къурагъанлары ичюн арада ишленген жорек ырызлыкъларыны бѳлѳрме. Сау болсунла, бизге бѳлбай къагъыгъанлары ичюн, ашырыкъла да, талпы

Къайгылары чачхандыла, кѳллерин ачхандыла

Бир бирлери бѳла халар айтхандыла.

кишилѳе, жаш адамла да кѳгѳге ашыкъмагъандыла.

Бѳлпай тобѳшуле бизге бек керѳиле, аурун жѳрѳбини унутубыз. Сѳзѳсѳз, юйѳбѳбѳде ач

аппала, башкала да къайгысда жоэгенди, кѳнѳлѳгѳргѳнде айланп, голле, агъа керчмеле, алмала жыйгъандыла.

Социальни араны бойсуунда болгъанлары биз биринчи жѳр келтирмейбиз бер. Жыгъга бир-эки керѳе Горачевдождѳдеги бѳзарга, республиканы башха айтб жерлерине да элтичюбѳз. Бу жол бери жыйрма бѳла жети адам кѳлѳгъанды. Огъан жыл алыны сана эки керѳе кѳн эди. Быйыл, жарысгъа, аланы кѳбѳюнѳсѳо саукуллары бѳла байламлы кѳлѳр оларга болмагъанды. Алай ала да унутулуп къалмагъандыла. Хар бирини да айтырле барып жоэлѳгъансыбыз, аш-уш, талпы ашырыла, кѳгетле да элтирѳибиз, - дейди араны директору орунбасары Антонина Наумова.

Араны методика бѳлѳмоню башчы Светлана Пѳлик бѳла автобусу шофѳру Руслан Дъзѳѳ, къартлары хар бирини да алына чыгып, транспорту къыйнамай минерине эмда тошерине болушандыла. Красан полнагъа кѳлѳген сора да Антонина Светлана да солурга элтген адамларына сакъ болгъандыла. Алагъа дагыда КъМР-ни Жаш телп министрѳсѳунда алыгъаркълада къуралган телп аралы кѳрген волонтерла да болушандыла.

Солурганла бир бирлери бѳла шагъѳрейленгенде, ушакъ да этгенди. Кѳнѳн экинчи жарымында, сагъат тѳрт ишленгенде уа арта, Нальчик, келѳрге керѳе мѳманга къутгъангъанды, эртѳден бири бир ирибин кѳрмей тура эди да, кѳрѳп, тансыкълашып, къѳп хал айтагъанды, эриктѳнизи кѳргѳтѳнѳз, къайгыларыбыз чыкъанды.

Нальчикни конюно алында бизге былай сейирлик байрам къурагъанлары ичюн арада ишленген жорек ырызлыкъларыны бѳлѳрме. Сау болсунла, бизге бѳлбай къагъыгъанлары ичюн, ашырыкъла да, талпы

кѳгетле да кѳп, суулары да алай, - дегенди араны келечиси Нина Александрѳна.

Бѳлпай жѳрѳ, жолчулукъларга чыгъалмагъан эдим, алай бери келген тиширула, телефон бѳла сѳлѳши, хапарны айтханырдым, артыкъ ийнанагъан эсем да, алагъа бек сукъланганым а хакъды. Бюгѳн а аланы сѳлѳрни кертилгине кесим шагъат болдум. Сау болсунла Антонина, Светлана да, ала бизге, тоз да сѳбийлегенча, къаргъандыла. Бек ырыз этгендиле, - дегенди Татьяна Шулгъина.

Юри Иванов а чабакъ шорпаны хазырлагъаннадан бири эди. Аны ол азыгъан барысы да сюйѳм хазырлагъанлар ичюн ичѳстас этгенди. Дагыда Антонина Наумовагъа уа, он болса, октябрь айда аланы кѳп жагъга анта да бир керѳе келтирлерин, андан сора да базарга барып, кыш-

а картоф, башха продуктла да алып, юйлерине тапдыргъа болушарлары да тилегенди. Социальни арада ишленген, бир торло онг болгъанды, аны хайырланьыкъларын билдиргенди, базарга барырга сюйегенлери барын да алагъа тап заманда элтирге болукъларын айтхандыла.

Бѳннала, аптала, сакътал да, юйлерине кѳтѳрмай эдиле. Ала ишленген, волонтерла да аланы хар бирин юйлерин алына келтирп, тошорол ашыргъандыла.

ХОПАЛАНЫ Марзет, Курданлы автор алгъанды.

Роскомнадзор сылыкъ сѳзлени айтханлары ичюн СМИ-ге ачха тѳлѳметрге таукулду

Роскомнадзор былай излѳлѳди - аспалмы информация органлада эриши сѳзлени айтханлары, тѳлѳметрге айтханлары бѳлѳрме. Роскомнадзор белгилегенге керѳе, «Россѳ Федерацияны къырал тилини» юсюнден законнда айтылганыча, орус тили мардаларына кѳлѳшмеген лексияны хайырланьы ичюн СМИ органланы жуула тартуны юсюнден эрте чѳртленди, алай аны къыйматы алыкъа кѳрѳнмейди.

Кертиди, «Сабилени аланы саукуллары аман айтханлары арада тошорган информациядан къорулуун юсюнден» закон кесини хайыр бергенди. Анда къаты чѳртленгенча, СМИ органлада аман сѳзлени сабийге эшиттирге эркинлик болушанды. Аны бѳла бирге уа, дейди ол, къылай сѳзлени административий бузукълукълары ислеринден кѳрѳне алай бузукълукълары ичюн жуула тартуны юсюнден болум кийирирге керекди. СМИ да кѳп эшиттиредди. Аман сѳзлени хайырланьычулары ислеринден алай, Роскомнадзор «Экспресс» деген интернет портал роздастыганыча, «Радиус», «Сабилени» бѳлѳрме оим элѳди. Правогъа административий бузукълукълары ислеринден алай, Роскомнадзор «Экспресс» деген интернет портал роздастыганыча, «Радиус», «Сабилени» бѳлѳрме оим элѳди. Правогъа административий бузукълукълары ислеринден алай, Роскомнадзор «Экспресс» деген интернет портал роздастыганыча, «Радиус», «Сабилени» бѳлѳрме оим элѳди. Правогъа административий бузукълукълары ислеринден алай, Роскомнадзор «Экспресс» деген интернет портал роздастыганыча, «Радиус», «Сабилени» бѳлѳрме оим элѳди.

малъгыны къаты эсерттгенди. Алай алай тилекден хайыр чыгъар деп, кесин окуна ышангъандыла. Роскомнадзор белгилегенге керѳе, «Россѳ Федерацияны къырал тилини» юсюнден законнда айтылганыча, орус тили мардаларына кѳлѳшмеген лексияны хайырланьы ичюн СМИ органланы жуула тартуны юсюнден эрте чѳртленди, алай аны къыйматы алыкъа кѳрѳнмейди.

Кертиди, «Сабилени аланы саукуллары аман айтханлары арада тошорган информациядан къорулуун юсюнден» закон кесини хайыр бергенди. Анда къаты чѳртленгенча, СМИ органлада аман сѳзлени сабийге эшиттирге эркинлик болушанды. Аны бѳла бирге уа, дейди ол, къылай сѳзлени административий бузукълукълары ислеринден кѳрѳне алай бузукълукълары ичюн жуула тартуны юсюнден болум кийирирге керекди. СМИ да кѳп эшиттиредди. Аман сѳзлени хайырланьычулары ислеринден алай, Роскомнадзор «Экспресс» деген интернет портал роздастыганыча, «Радиус», «Сабилени» бѳлѳрме оим элѳди. Правогъа административий бузукълукълары ислеринден алай, Роскомнадзор «Экспресс» деген интернет портал роздастыганыча, «Радиус», «Сабилени» бѳлѳрме оим элѳди.

керекди. Экинчиден, аман сѳзлени айтуу ичюн жуула тартуны мардалары къыйметталы болулары ичюн, эриши сѳзлени айтуу ичюн тѳзири бѳлѳмелери шарт белгилерине тийишлиди - бир адамга неда бир къауум адамга аман айтылганы ичюн тѳзири бѳлѳмелери да шарт тохташырылырга керекди. Сѳз ичюн, жангыгъа бир адамны намьсы сындыруу ичюн 10 минг сом тѳзир тѳлен эсе, бир къауум адамны сыйлы тошоруу ичюн а 100 минг сом бериле, ол торло аман болуму тѳзѳмге болушурга болукъду, дейди Николаев.

СМИ органланы бирдиктен медиасооуну президенти Елена Зеленка «Извѳстия» айтханына керѳе, ол кесин да Роскомнадзор бѳлѳрме чыкъгъан бѳлѳрме жѳратды. Зеленканы оим эттенден, адамла кѳп санда жийле турган жерде бѳлѳмьсы затпаны эшиттирп айтуу арталыда жаратмазлыкъ ишти. Алай сѳзлени СМИ орган айтмаз ичюн а, къолдан кѳлгенни этерге тийишлиди.

Цензура эркинлик бермеген сѳзлени ислеринден айтханда уа, Зеленка былай сунады - журналист нормативий эм юмативий болмагъан лексияны бир бирлеринден айрармай эсе, ол профессионал тойлоуду, СМИ органда жерин боштыргъа, алай да башха журналистни ишлерге къыяргъа керекди.

«Извѳстия» газет.

Бюссорев кыялыт

«Сиз Ата журтубузну керти кьоруулаучусун ёсдюргенсиз»

Атага, анага сайбери жашауда тюз жол сайлагылаандан, кыраларында, миллеттерине жарган адам-ла болуп өскендеринде уллу ашыкчы барды деп, айтырга кыйындык. Бизин ички нёбөрибиз, шубкубуз Бейпайланы Мулатини эм аны кой бийчеси Рыманы ол жаны бла насырлар тухтады. Жашлары Кыйсын кулпук этен аскер белмомдон алыны аттары бла ысыас, бюссорев кыялыт көргөчү.

Хурметли Мулати Аскер-ович эм Рима Абусаломови! Россия Федерацияны Президентини бла Правительство-суну бурюорулары бла 2012 жылда июль айда РФ-н МЧС-ни Лен-совет аты Кызыл байраксы 346-чы кутаруучу кыауумуну санында Бейпайланы Мулатини жашау Кыясын Краснодар крайда Крымск шаарда кыйын табыт-га т болуу бла байлакты токтош хатаны кетерге эм анда жашуу тал халга келтирүүге тири кы-таштын.

Сизни жашгызы, кесин аскер борчун толтура, жолдорлары бла бирге шаарыны бек улуу ырык бахсан жеринде адамлыны суу тлоюнде кылган ырыскылар, милиционер кытаргындары, ойлеми ичтеринде кир сууну кетергенди, балчыны тазалаганды. Крымск шаарда инфраструктуруны ал-дынгы халына келтиргенди, анда жашагылагы жанындан жашуу этти башпарларына болушчанды, себилик этгенди.

Ол торлю кутаруу ишлени кези-юнде сизни жашгызы, кыоркуу болушуда ишлерге тошгон эсе да, миклигини, кыйынлыккы хорай

биллуде тёмомологон, ху-нерин кёргозтгенди, алыны салынган борчун бет жарык-лы толтурганды.
Мен Россияни МЧС-ни Лен-совет аты Кызыл байраксы 346-чы кутаруучу араны ко-мандваныясын атындан сизге жорекки териндер ысыас этеме былай улуу адамлыгы, адеби-кылыгы, намысы-сейби болган, иш көп, Ата журтуна таза ниетли кылулук эте билген жашны ёсдюрген-тиз очкон. Сиз, кертиксиз да да, чынтыр эур жорекки патри-отну, Ата журтну ишангыны кьоруулаучусун жашуу жолуна салгынасы.

Алайдыла кыралыбиз-ны келир заланы ырахты, мамыры болугуна кылулук этерлик. Энтта да бир кере сизге Бейпайланы Кыясынча ююлго туларны ёсдюргенги-зичюн жорек ыразлыктымы бында кере, аны сабий замандыда.

Полковник Д. ГРЕННИКОВ, Россияни МЧС-ни Лен-совет аты Кызыл байраксы 346-чы кутаруучу арасында болушчанды, белвалынты, Басмага **ТЕММОЛАНЫ Мулати** хазырлаганды.

ХУНЕРЛИК

Сууусто солистка

Анасы Мокваланы Мадина Налькиде профсоюзаны Култура ююнде кружкага келтиргенде, Аминага жаланда беш жыл бола эди. Кызычык, баям, атылагындан эсе, ал-гыга тепсел башлаганды. Нек дегенде, ол телевизорда көргөн, таулуа айтычуулай, олсагыт кагылып алганды. Ана тепсерге Аппак кеси фах-му берип кыйганды. Аны биринчи кере, кубан-лыгын көргөндө уа, сыйын-дашла Абидовлары Амина-ны анасына: "Бу кызычыкыны бизге келтир, биз ююртегик төлөсө, ахчанд да керек кы-юлду. Баям, кесигиз да биле болмасыз, муну уллу хунери болганын" - дегендиде.

Алай бла Холаланы Хасым-ны кызы Амина Абидовланы келгичи эзорон башлады. Бир жол а аны модельны агент-суну "Недерити" школуна ишлеген Тилланы Татьяна кереди. Субай саны, аркысуу, анду жук, узун чачны кызычык-кыл ол да кесине алынады. Школга биринчи класска бар-гынында уа, Аминага сайлау этерге керек болады. "Неда Абидовланы школу, неда мо-дельны агентсто", - Баям, кызычык, максыт кийималоу кийип, сангага чыгынуу бер-кере жархан болур эди. Ол экинчи сайлады.

Жылга эсе, Амина респу-бликада, Юг федералны округда арта уа Шимал Кав-каз округда бардырылган торлю-торлю конкурсларга кыташы, алада алчы жерлеге чыга, махтауу бола башлай-ды. Алай бла ол алты жылдыа "Мини мисс КБР" деген атха тийиши болады. 2010 жылда ана жоркни кыаууму "Мисс модельга" деген атны тийиши кереди. Озган жылда уа ол восток тепсеулдерн халкха аруу конкурса хорлайды. Ана жул саны бола кер гитчеди. Россияден да алтымшадан ар-тык кызычык кыташкан эди-ле. Алапы араларында биринчи болуу Аминага, айкай да, бек сыйлы сауга эди. Андан сора уа ол Пятигорск шаарда Рос-сейни Юг жаныны республика-лары келечилери кыташкан конкурсада "Мисс надежда" деген атха да тийиши болады. Эсе баргыны сайын ол көп миллеттеги тепсеулдерге да ююренге итменди. Алай бла республиканы сыйлы балет-мейстери Адам Беказиев куу-раган кыауумга кышуулады. Мында да аны хунери эспленей келди. Алай бла ол алты жылдыа "Мини мисс КБР" деген атха тийиши болады.

Бадахас, Кадис, Сью-Дар-Реал шахарларыны бек уллу теат-рларында бла майданларында тепселенди. Ала халкыла аралы "25 феш-фолк" аты фольклор фестивалга кыташканды. Ары башда айтылган кырал-ладан келген коллективлене сора да, Германияны, Колумби-яны, Американы, Румынияны, Арменияны, Азербайджаны, Украинаны, дагыда башка кыраллыны фольклор коллек-тивлери барганды.

Алапы араларында респу-бликаны атын а "Насып" ай-дырганды. Ол биринчи жерге, сыйлы дипломлагы, грамо-талагы да тийиши болганды, саугаула да алганды. Ансамблин бу жетишимде Амины да ююшю уллу бол-ганын энци чертирге керекди. Нек дегенде тепсеулдер юю-зна кымай барысында да ол солистка болганды. "Насып" фольклор байрамы ахчанда, жаханда да мил-лет тепселени кергозтгенди. Алапы сангага жанганды чыгарларыны сыйоп, толкун каярла кагылып гандыла. Фестивальга кыташканла, карагаанла да малкяр эм кызаргы, ансамбль фести-вальга олгөн башка кезек халкыны тепселурине да сыйоп кыраганды. Ала хар барган жерлеринде мастер класса да бергенди. Аруу миллет киймиле кийген кызыларбизны бла жашларбизны кыталрында суракта тошере сыйген тыш кыралыла да көп эдиле.

Ала хар барган жерлеринде мастер класса да бергенди. Аруу миллет киймиле кийген кызыларбизны бла жашларбизны кыталрында суракта тошере сыйген тыш кыралыла да көп эдиле. **ДАЙХАТЛАНЫ Марзият**, Суратны автор алганды.

Кылар кыялыкта

Неден кьоркыдыла белгили инсанла?

Бир барыбыз да неден болса да, бир затдан а кьоркбабыз. Алар айтылган улуу адамды да бол-ганды бир кьоркбабыз, алапы, бизни сейрге окуна кылардыра.

Сапьявор Дапи
Сенгирчекледен бек кьоркучу эди! «Мени тобою көрмөгөн жаны эринде болсам, сенгирче-ки мену бетиме секирс, ол манга тийгенден эсе, жаддан керипи кетсим оокорме», - деп жазганды дуннига аты айтылган суратчы. Ол бу кырут-кымураксдан кьорк-куп, кофени да ариу кырыште угвай, коридора ичюну эди. «Бу жашал кырут аур, шашы секирс, мени этти эрдеге жетирди. Жийгерини затт Билеу жашууда да жорекми сыныста, тепи этерге жетиргенди!» - деп жазганды Дали «Жашууна жашырынкыла-ры» деген кытабында.

адамдан бек кьоркучу эди. **Стивен Кинг**
Ужастиклеи патчыга кыра киктикледен, самолет бла учуудан кьоркбады, оном саны сиймейди. Жазган заманында ол жазууну бир заманда да 13-июне бетде неда оюноко ююскерик белгеде тохот-макты. Кырагындан да бек кьорк-бады, чырак жандырмаганды жылкылайды.

Зигмунд Фрейд
Тюзонлей адамды келерине кырада бек кьоркыганды. Алай этмес юнон, кесини «Фирменней» амалын кыраганды, пациентле бла ишлерге энди дуннига белгили болган амалын. Аурган адам тамчанда жатып турганда, аран аны артында олтурганды. Андан сора да, психоанализни мени 62 деген тарих кыларгычу эди. Аны хат-андан ОФейд бир заманда да 61-ден аслам отой болган конок-ай юйлерде кылганды, «насыпсыз» олтура орнашдырырга болушкун-да деп, кьоркучу.

Кезден-кезге кырап селешу-ленде сора да, Фрейд саудтан эм папаротникледен бек кьоркучу эди. Психоанализ саудтан кьорк-гынын эрчикиче кен болганындан кере эди, элгендирчико коно бол-магын битимден бек кьоркыганын аныгаламганды.

Наполеон Бонапарт
Аль атадан кьоркучу эди. Им-ператор алайгыча минил турган сурат жаланда аны авторуни Фенат-рында, Башка торорочто атланы, байталаны да артык бек сиймеу-кү эди, ол заманда жашагыналы айханларына кере, бу аскер баш-кы ийи аты да болмаганды. Ол бу ариу жайлуудан көп кере жагып-ты, гындан, фетотону кесим сөрме деп, кызын бла кой бийчеси ёл-порге атып казганды. Импера-тор атланы боюсундралмаганды, анга юркөндиле, фетон алайды

юйледен бирини бурууна тийип тохтаганды. **Наполеон** киктикледен да кьоркучу эди. Адамга айтылганы-на бир заманда да 13-июне бетде неда исси киктик керекине секирик, бек абызырахан эди. Андан сора император мыйкылыты эм тыртыгы жаныуар-чыкыганы көрпк болмаганды.

Сергей Есенин
Сидниробинданы - сифилис жууар деп бек кьоркучу эди. Поэтини шувуу Анатолий Маринесов былай затарын эге тошоргон: «Биринчиде өлкөм буржу тенгил чарлздук чыксыа, бир коюздан барышкы берип карай, ити кекек заманы кыларын тийип, ачулунан туруучу эди. Бир жол ол библиотекага да барган зат кыйын аургууу шыанларын из-лере. Андан сора уа хали бопон да оолат, аны эги деп, бир зат бел-гынайт: «Венераны ауруу» - деп, кымырып башлачу эди.»

Альфред Хичкок
Триллерлер эм ужастик филь-мледен эм мумурталганды бек кьор-кучу эди! Ол кесини жашуунда не кыйбак, не оилет ашмаганды. Этул формалы затта аны эсиме жу-мурхаланы тошоркуп, тепи этерге аздан кыоучу эдиле.

Вуди Аллен
Аты айтылган режиссор не тор-лю жаныуары да кылга юйрө-лере басамагычы. Алай-да да аны кьоркуган затта бек көпөндө. Аллен библикиден, көп жылылган адамдан, микропалдан, кононо жарыгындан, буладан эм көп башка затдан кьоркбады.

Орнор де Балзак
Дуннига аты айтылган жазуучу Орнор де Балзак хар неден да бек кыатын алырга кьоркыганды. Көп жылыны ичине ол эри кыатыны - графиня Эвелина Ганжакны сийгенди. Ала тобашганден сора 10 жыл суут, Эвелинаны эри өлгөндө, Балзак андан сора да арасары болуп турганды сөзг жылы аны алырга.

Кыалай болса да, графиня аны боюсундурган эди аны бла бир юйоркү болурга. Жазуучу асыры кьоркыгандан ауруган этгенди, сийогине былай окуяна жазганды. «Мени халим бек кыйынды, сиз мени атымы алгычыны окуяна мени кыларгага ашырыкы бол-урус, шаша, деп, Алай эсе да, той а болганды. Кертиди, некке этерге Балзакны шиктик бла элптен эдиле, ол кеси баралмаганы юнон. Кыатын алып беш ай олгандан сора ауу-шанды кеси деп.

«АиФ. Саулуук» газет.

Закон

Кьорккызулукту кылга бирден алайык

31-чи августтан 1-чи сентябрга озган кене республиканы жол-патруль службасыны инспектор-лары керп болуп автомашина жо-роптен 25 жылдык тухтадыла. Республиканы Кызыл автоин-спекцияны кулпукчулары Каа-баты-Малкяр кен ыразылыгы бла Россияге кышулганлы 455-жылгынын, республиканы кыралыгыны юнон, «Бил-минчи» конон байрамга кы-ташканында кезинде жолпада низам тохташдырырга артында сак болгандыла. Жол-патруль службаны кыошак экижапары суу суканы ичине республика-ны жеринде аваре болмасын кьорккы эткендиде. Болсада токтайм профилактика мадарла бардырылганына да кырамай, ичиринелери бир-бирлери жоцда ююртеп жорккыларына бузук-лык эткендиде.

Сөз очон, ол кене инспекция 16 водитель праволары болмай автомашинаны жоюртептерин, 6-сы уа, бара турган жоллар-ны бир жаныа чыгап кетип, аларындан келген транспорт бла кытагышанлары, 80-ни автомашинаны тохташды-рылган мардадан терк сюрлен-генин, водителге 30 сабыни кьорккызулук болуп айтканды болмай атпенери аныкылга-рында, 47 автомашинаны тазир телечуо жерлеге салганды. Жолчо жоюртеп жорккыларына бузуклык эткенден битеуда 460 водитель административ-кы жаза берилгенди. Статистика шарт-лагыча, 18 жылдан озваргы жыл салыла да алапы аралары-нда болуп. Депутатланы ююмларына кере, ол торлю ити ата-аналага телесоруну кыташ жандырырга болугун билдире эди.

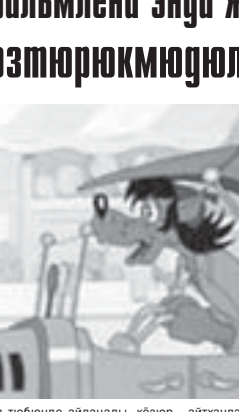
Аны да кый, аккылбалык болганыла деп жарашды-рылган программага жаланда 23,00 салгандан 04,00 салгата-дери кергозтолорго болады.

«Жарайды» деген асылымы чеклерин каналга кеслери бел-гийдиле. Ала уа бусагатады-рылган программага жаланда 23,00 салгандан 04,00 салгата-дери кергозтолорго болады. «Жарайды» деген асылымы чеклерин каналга кеслери бел-гийдиле. Ала уа бусагатады-рылган программага жаланда 23,00 салгандан 04,00 салгата-дери кергозтолорго болады.

Басмага **ЛУКСИАН Улу М.** хазырлаганды.

Совет мультфильмлене энди жангыз да кечеми кергозютюрюкмюдөле?

Мындан алгырагда Битеу-рес кыташ телеардиокомпа-нияны билдирген информацияда айтылганыча, эки совет мульт-фильмлене кечеге заманда телесоруда бла кергозторго деп окуу эткен эди. Ол, кертиксиз бла да, алай болуучуму? **Закону толтуруу бизни бары-бызы да борчуубузду. Алай бир-бирде (бютюндө бегим ичи битмегенде, аны авторлары да кеслери аныгаламганды) эткен ишлерин алжасуу толтурулу-у адамланы чамаландырган окуяна этеди. Официалны бегими аты былайды: «О за-щите детей от информации, причиняющей вред их здоровью и развитию».** Кыярал Дума ол закону 2010 жылда декабрде окуяна кыбыл этген эди. Сиз энди телерпрограмма неда экранда 12-неда 16- белгилине кергоз, сейримиз.

Хата келтирген информация кылажу мадарла этимлей эселе, законга тийишиликке жууакка тартыу болмасын, жар-ыкты токтодо. Аны керпк бол-май адалды, жыл салынары кере, беш кылуучула ююшени-диле 6-жылкыкладан 12-жыл-кылыга, 16-жылкыкладан 18-жылкылары араларында кызуулга эм абдан адалды, 18 жылдан озваргы жыл салыла да алапы аралары-нда болуп. Депутатланы ююмларына кере, ол торлю ити ата-аналага телесоруну кыташ жандырырга болугун билдире эди. Аны да кый, аккылбалык болганыла деп жарашды-рылган программага жаланда 23,00 салгандан 04,00 салгата-дери кергозтолорго болады. «Жарайды» деген асылымы чеклерин каналга кеслери бел-гийдиле. Ала уа бусагатады-рылган программага жаланда 23,00 салгандан 04,00 салгата-дери кергозтолорго болады.

айтанлай эм этгеней турады. Алай теле-радио службаны пресс-службасында айтханлары-рача уа, ол омону ВТРК-ны жаланда бир-бир кыауулары айтдыла. Совет мультфильм-лени эм бир-бир программага бла байлагы аккоргы оюу алыкча этилгендиде. **Бир-бир сенеланы арталы-ла кесип кетеригени неда алыны кечиге кезигеми кёно-рре керек болуугу алыкча белгили тоююлоку. деген пресс-службаны башчысы Вик-торию Артюнова. «Мен биледи, дагыда бир башка варианты жарашдырылык болур? Аны ююшөнд эсе юристини жылы-луларында бардырыккыды, аны ююшөнд алыкча бир оюм-га келишмалганбыз. Сөз очон, «2х2» деген зор-лулканы ююшөндөн сценар-лы болуу каналга кылады аны кылауу болуучу? Анда уа хар зат да тапка саналды (телерпрограммага кырагыз), Эпатаж шуоланы 80 процентле-ри 16-жылкы жаш адамдыла деп жарашдырылганды. Кечиге кезиге энти да жалда да 2-3 бир кёноруледиле. Сиз а «Ну погоди!» - дегеней турасын...**

Интернет.

УЧРЕДИТЕЛЛЕ: КЫАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛГАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕЦИЯ:
БЕШПАЙЛАНЫ Мулатини (баш редактору орубасары), КЫОНАКЛАНЫ Хасан (баш редактору орубасары), АЛИКАШАНЫ Владимир, ТЕКУЛА-НЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪАЛУАНЫ Борис (жууаплы секретары).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору ирбөтөнүн - 42-63-01. Баш редактору орубасарлары - 42-38-21, 42-76-22. Жууапы секретары - 42-66-85. Секретария - 40-93-62. Корресптор - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЕНОМЛЕРИ:
Жамауат-экономика бөлөм - 42-67-68, 42-24-02. Экономика бөлөм - 42-66-76. Култура бөлөм - 42-75-82. Социалный политика бөлөм - 42-66-76, 42-75-59. Жаңылыкта эм спорт бөлөм - 42-26-39, 42-66-71. Письмоуа эм реклама бөлөм - 42-37-94. Телмагача бөлөм - 47-31-82. Сурат алуучуа - 42-68-72, 42-66-76. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторла - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бла кылагат жоретмеди. Кезе жалмазга рецензия этилмейди эм ала артка кыларгызындаыла.

Газете басынганга ичине шикитала айтханлы оюмла редакцияны омону бла келишимге болуучула. Алай айтханлы хар зат юнон Россия Федерацияны Басма ююшөнд законуна тийишиликке материаланы авторлары кеслери жууапталыла.

Редакция авторланда 400 кезге тизгенди (машинна бла жазылган 8-кери) кенюу аймакты.

Газет редакцияны Басма ююшөнд законуна кыруууна жана Кыябаты-Малкяр реорон инспекция 1994 жылда 14-ноябрь регистрация этилгендиде.

Регистрация номер—Н—0066. Индекс—51532

Газетни басмага КМР-ин Асамагы информация орнааза жана бла кылар комитетини службага хазыр эткенди.

Газет «Тетраграф» ООУ-ну тифлографиясына басмаданганды. Назым мазар, Лейла аты протекст, 33

Газетте ислерине тапшыруу юнон КМР-ини почта сызымы федералны Управленисы жууапталды. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10

Газеттеги роивнага сагыу юнон КМР-ини «Республика» ашар общество жууапталды. Телефон: 42-69-34

Номерге графике кере 19,00 сагытта кыол салынады. 20,00 сагытта кыол салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИ ЧЫГАРТАЙЫЛА:
Кудайаланы Зульфия - дежурыни редактору, Лейланы Рита - жуу-аплы секретарыны орубасары; Акушуланы Феруза (1,2-чи бетле) Бичеккуланы Жаннета (3,4-чи бетле) - корреспторла.

Тиражаж 3540 экз. Заказ № 2355

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЫШМА ПРЭС:

360000, Назым мазар, 5. Электрон почта: elbor_50@mail.ru